6. Наказ Міністра України від 07.06.2018 р. № 260 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам» URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-12

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 р. № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF

9. Теоретичні основи бухгалтерського обліку: підруч. для вузів / М.С. Пушкар, Г.П. Журавель, Ю.Я. Литвин, В.Т. Мельник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Вид-во ТАНГ, 1998. – 269 с.

Тютюнник С., к.е.н., доц.
Теркун Т., студентка
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

ОСНОВНІ ТА ДОПОМІЖНІ ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

Одним із напрямів аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання є вивчення його платіжних можливостей щодо своєчасного виконання поточних зобов'язань. У Методичних рекомендаціях щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства дається таке визначення: платоспроможність (ліквідність) – один з основних якісних показників діяльності підприємства, що визначає спроможність підприємства здійснювати платежі, розраховуватися з боргами у необхідному обсязі та в зазначений строк наявними у нього коштами або такими, які безперервно поповнюються за рахунок його діяльності [1]. Основними ознаками платоспроможності є: наявність у достатньому обсязі грошей на розрахунковому рахунку; відсутність простроченої кредиторської заборгованості та позик, не погашених вчасно; безперебійність платежів у визначені строки.

У залежності від того, якими видами платіжних засобів (оборотних активів) підприємство має можливість здійснити оплату своїх поточних зобов'язань, визначаються три рівні платоспроможності [2, с. 146-147]:

1) грошова – характеризується коефіцієнтом абсолютної ліквідності;
2) розрахункова – характеризується коефіцієнтом швидкої ліквідності;
3) майнова (потенційна) – характеризується коефіцієнтом загальної ліквідності.

У табл. 1 наведена методика розрахунку відносних показників оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства за інформацією форми №1 «Баланс (Звіт про фінасовий стан)».

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є найбільш жорстким критерієм платоспроможності підприємства. Він показує, яка частина поточних зобов'язань і

забезпечень може бути погашена активами, що мають абсолютну ліквідність: грошима і поточними фінансовими інвестиціями. Нормативне значення цього показника – ≥ 0,2.

Коефіцієнт швидкої ліквідності характеризує, яка частина поточних зобов'язань і забезпечень може бути погашена не лише за рахунок грошових коштів, але й очікуваних надходжень за відвантажену продукцію. Важливим є те, що вірогідність результатів розрахунків залежить від якості поточної дебіторської заборгованості (строків утворення, фінансового стану боржників тощо). Отже, проводячи аналіз платоспроможності підприємства за допомогою цього коефіцієнта, слід звертати увагу не тільки на числове значення, але і на якість поточної дебіторської заборгованості. Нормативне значення даного показника – ≥ 0,7.

Коефіцієнт загальної ліквідності – це найбільш комплексний показник оцінювання ліквідності та платоспроможності, який визначається відношенням всієї суми оборотних активів до величини поточних зобов'язань і забезпечень.

Таблиця 1

Відносні показники оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)	Нормативне значення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+ +[Поточні фінансові інвестиції] / Поточні зобов'язання і забезпечення	1160+1165 / 1695	≥ 0,2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+ +[Поточні фінансові інвестиції]+ +[Поточна дебіторська заборгованість]+[Інші оборотні активи] / Поточні зобов'язання ізабезпечення	сума із 1125 по 1190[1] / 1695	≥ 0,7
Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання і забезпечення	1195 / 1695	≥ 1,0

1. Включаючи додаткові статті: ряд. 1115, 1120, 1140, 1145, 1180 (додаток 3 до НП(С)БО 1).

Цей показник відображає прогнозні платіжні можливості підприємства на відносно віддалену перспективу – період, що дорівнює середній тривалості одного обороту оборотних активів, за умови своєчасних розрахунків з дебіторами, реалізації готової продукції і товарів, а в разі потреби, і запасів. Мінімальне нормативне значення коефіцієнта загальної ліквідності – ≥ 1.

Важливе значення у фінансовому аналізі має використання методик детермінованого факторного аналізу для визначення впливу факторних показників на зміну результативних фінансово-економічних показників. Факторний аналіз коефіцієнта абсолютної ліквідності пропонуємо проводити за допомогою кратної моделі:

$$КЛ = Г \div ПЗ, \quad (1)$$

де КЛ – коефіцієнт абсолютної ліквідності;

Г – гроші та їх еквіваленти;

ПЗ – поточні зобов'язання і забезпечення.

Умовне значення коефіцієнта абсолютної ліквідності розраховується за формулою:

$$КЛ_{ум} = Г_1 \div ПЗ_0, \quad (2)$$

Загальна зміна (+,-) коефіцієнта абсолютної ліквідності:

$$\Delta КЛ = КЛ_1 – КЛ_0, \quad (3)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) грошей та їх еквівалентів:

$$\Delta КЛ_Г = КЛ_{ум} – КЛ_0, \quad (4)$$

2) поточних зобов'язань і забезпечень:

$$\Delta КЛ_{ПЗ} = КЛ_1 – К_{ум}. \quad (5)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta КЛ = \Delta КЛ_Г + \Delta КЛ_{ПЗ}. \quad (6)$$

Коефіцієнти абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності та загальної ліквідності відносять до основних показників платоспроможності.

Основні показники оцінювання платоспроможності суб'єкта господарювання цікавлять зовнішніх користувачів аналітичної інформації. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності важливі для постачальників товарно-матеріальних цінностей. На коефіцієнт швидкої ліквідності звертають увагу банківські установи. За значеннями коефіцієнта занальної ліквідності акціонери та інвестори оцінюють фінансовий стан підприємства.

Під час аналізу платоспроможності фактичні значення коефіцієнтів порівнюють:

- з фактичними їх значеннями за попередній період, а також у динаміці за декілька періодів;
- із нормативними показниками, прийнятими на підприємстві;
- із середніми показниками по галузі.

За результатами аналізу формулюють такі висновки:

- результати порівняння фактичних значень у динаміці свідчать про підвищення (зниження) рівня платіжних можливостей (рівня платоспроможності) підприємства за відповідним показником з урахуванням використання відповідних груп платіжних засобів;
- за результатами порівняння фактичних значень з нормативними приймають рішення про платоспроможність, недостатню платоспроможність або неплатоспроможність підприємства за відповідними показниками.

Для більш поглибленого оцінювання платоспроможності С.М. Халатур, Л.І. Бровко та Т.О. Моргун пропонують доповнити методику аналізу платоспроможності розрахунком таких допоміжних показників: період обігу товарних запасів; період обігу дебіторської заборгованості; тривалість операційного циклу; період погашення кредиторської заборгованості; тривалість фінансового циклу; індекс ліквідності обігових активів; коефіцієнт забезпеченості власними коштами [3, с. 57].

Таким чином, оцінювання платоспроможності – невід'ємна частина

фінансового аналізу діяльності суб'єкта господарювання. Стійкий рівень платоспроможності підприємства залежить як від обґрунтованості стратегії розвитку, маркетингової політики, від внутрішніх можливостей ефективно використовувати всі існуючі в його розпорядженні ресурси, так і від зовнішніх умов, до числа яких відносяться податкова, кредитна, цінова політика держави та ринкова кон'юнктура.

Використана література:

1. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. №14 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 26 жовтня 2010 р. № 1361) /Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 12.02.2020).

2. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2016. 432 с.

3. Халатур С.М., Бровко Л.І., Моруга Т.О. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава.* 2017. №2. С. 56-60.

Тютюнник Ю., к.е.н., доц.
Шевченко А., студентка
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА ТОВАРНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ В СУБ'ЄКТАХ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Аналіз дебіторської заборгованості є невід'ємною складовою системи управління розрахунковими операціями підприємства та складовою внутрішньогосподарського контролю платіжної дисципліни його дебіторів. Як зазначають А.В. Махота і Ю.О. Леонова, основною метою аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві є інформаційне забезпечення ухвалення ефективних управлінських рішень, спрямованих на мінімізацію неплатежів покупців та замовників його продукції, товарів, робіт, послуг [1].

Зазвичай у складі поточної дебіторської заборгованості переважає заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, яка, відображається у розділі II активу балансу за чистою реалізаційною вартістю. Загальна послідовність аналізу дебіторської заборгованості за товарними операціями може включати такі етапи [4, с. 154]:

- оцінювання величини, динаміки та структури дебіторської заборгованості за видами з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу;
- дослідження структури дебіторської заборгованості за строками непогашення з метою з'ясування стану розрахункової дисципліни;
- комплексне оцінювання дебіторської заборгованості за системою відносних показників;
- порівняльний аналіз товарної дебіторської та кредиторської заборгованостей;